

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

เรื่องแรกกฎหมายบัญญัติว่าการโฆษณาด้วยการปิดแผ่นประกาศหรือใบปลิวในที่สาธารณะ จะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หากฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท แสดงว่าถ้านำแผ่นโฆษณาไปปิดประกาศที่เสาไฟฟ้า สะพาน รั้วต่างๆโดยไม่ได้รับอนุญาต ก่อคร่าอาจจะถูกปรับได้

ในกรณีนี้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้โฆษณาปลด รื้อ ชุด ลบ หรือล้างข้อความหรือภาพนั้นได้ ถ้าการโฆษณามีข้อความหรือภาพที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือลามกอนาจาร พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ชุด ลบ หรือล้างข้อความหรือภาพนั้นได้เองโดยคิดค่าใช้จ่ายจากผู้โฆษณาตามที่ได้ใช้จ่ายไปจริง

เรื่องต่อมากฎหมายกำหนดห้ามผู้ใด ชุด เขียน พ่นสี ข้อความ ภาพ หรือรูปประติมากรรมใด ๆ ที่กำแพงที่ติดกับถนน บนถนน ที่ต้นไม้ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่อยู่ติดกับถนนหรืออยู่ในที่สาธารณะ หากฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 5,000 บาท ดังนั้นการไปสลักชื่อที่ต้นไม้สาธารณะ หรือ ไปพ่นสีตามกำแพง หรือ ตามป้ายรถเมล์ก็เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

ในกรณีเจ้าของรถซึ่งใช้บรรทุกสัตว์ กรวด หิน ดิน เลน ทราย สิ่งปฏิกูล มูลฝอยหรือสิ่งอื่นใด ต้องจัดให้รถนั้นอยู่ในสภาพที่ป้องกันมิให้มูลสัตว์หรือสิ่งดังกล่าวตกลง รั่วไหล ปลิว ฟุ้ง กระจายลงบนถนนในระหว่างที่ใช้รถนั้นรวมทั้งต้องป้องกันมิให้น้ำมันจากรถรั่วไหลลงบนถนน หากฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 3,000 บาท เพราะฉะนั้น รถบรรทุกก็ต้องหาผ้ามาคลุมให้เรียบร้อยอย่าให้เศษหินดินทรายหล่นลงมาบนถนน

นอกจากนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานจราจร หรือตำรวจมีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี้นำรถไปที่สถานีตำรวจ ที่ทำการขนส่ง หรือสำนักงานเทศบาลและยึดรถนั้นไว้จนกว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถจะชำระค่าปรับ

กฎหมายยังบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยสัตว์ นำสัตว์ หรือจูงสัตว์ไปตามถนนหรือเข้าไปในบริเวณที่พนักงานท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้และห้ามปล่อยให้สัตว์ถ่ายมูลบนถนนและมีได้ขจัดมูลดังกล่าวให้หมดไป หากฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 500 บาท

ต่อมากฎหมายกำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ใดล้างรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อนบนถนนหรือสถานสาธารณะ และทำให้ถนนหรือสถานสาธารณะสกปรกเลอะเทอะหากฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 2,000 บาท

ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของถนนเป็นสถานที่ซ่อม เปลี่ยนแปลง ต่อเติม หรือติดตั้งอุปกรณ์รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หากฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 5,000 บาท แต่ไม่รวมถึงกรณีรถเสียกลางทางแล้วซ่อมให้รถใช้การได้

มีกรณีที่ถูกกฎหมายบอกว่า ห้ามมิให้ผู้ใดจอดหรือขับขีรถยนต์ รถจักรยานยนต์ บนทางเท้า หากฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 5,000 บาท ในกรณีนี้เห็นได้ว่าเป็นกรณีที่มีการฝ่าฝืนกันบ่อยจนกลายเป็นเรื่องปกติ

กฎหมายกำหนดว่าห้ามมิให้ตั้ง วาง หรือกองวัตถุใด ๆ บนถนน หากฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 10,000 บาท แสดงว่าการจะสร้างบ้าน หรือ อาคารแล้วนำพวก เศษวัสดุ กองหิน ดินทรายมาวางบนถนนก็ไม่ถูกต้อง

ต่อมา ห้ามผู้ใดอยู่ในรถยนต์หรือผู้ขับขีหรือผู้นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ซื้อสินค้าที่ขายหรือจำหน่ายในสถานสาธารณะหรือบนถนนยกเว้นถนนส่วนบุคคล หากฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 1000 บาท แสดงว่าการจอดรถตรงตลาดแล้วคนขับตะโกนซื้อสินค้า ถือว่าไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ต่อมาห้ามมิให้ผู้ใดขว้างหรือถ่มน้ำลาย เสมหะ บ้วนน้ำหมาก สั่งน้ำมูก เทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ ลงบนถนน หากฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 2,000 บาท ซึ่งในกรณีนี้เป็นเรื่องของความสะอาด

ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ หากฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 2,000 บาท

กฎหมายกำหนดว่าห้ามมิให้ผู้ใดยืน นั่ง หรือนอนบนราวสะพานสาธารณะหรือนอนในที่สาธารณะ หากฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 500 บาท แสดงว่าการไปนอนตรงสนามหน้าเมือง สวนศรีธรรมโศภกก็ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ต่อมาเป็นเรื่องอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีอำนาจ

(1) โฆษณาให้ประชาชนได้ทราบถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(2) สอดส่องและกวดขันไม่ให้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้โดยเคร่งครัด

(3) ตักเตือนผู้กระทำความผิด หรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือขจัดความสกปรกหรือความไม่เป็นระเบียบหรือความไม่เรียบร้อยให้หมดไป

(4) จับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งไม่เชื่อฟังคำสั่งเตือนและดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ได้จับกุมผู้กระทำความผิดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้กระทำความผิดจัดการลบ ล้าง กวาด เก็บ ตกแต่ง ปรับปรุงสิ่งที่ทำผิด ภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้กระทำความผิดยินยอมปฏิบัติตาม ให้คดีเป็นอันเลิกกัน ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตาม พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดทำให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย และให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าใช้จ่ายในการเข้าจัดทำความสะอาดหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามที่ได้ใช้จ่ายไปจริงให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่การชดใช้ค่าใช้จ่ายไม่ลบล้างการกระทำความผิดหรือระงับการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

สรุปคือคนที่ทำผิดนอกจากจะต้องรับโทษแล้วก็ต้องแก้ไขในสิ่งที่ทำผิดด้วย อย่างเช่นการไปขีดเขียน หรือพ่นสี ตรงป้ายรถเมล์ หากโดนดำเนินคดีแล้วนอกจากต้องโดนปรับแล้วยังต้องดำเนินการลบ ในสิ่งที่ไปพ่น หรือ ขีดเขียนด้วย

นอกจากนี้กฎหมายบัญญัติเพิ่มเติมอีกว่าผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งและพนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบได้ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในสิบห้าวัน แล้วให้ถือว่าคดีเลิกกัน

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบหรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ดำเนินคดีเพื่อฟ้องร้องต่อไป

จะเห็นได้ว่าตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองนี้ มีกฎหมายหลายตัวที่อาจไม่เคยได้ทราบมาก่อน จะเห็นได้ว่าหลายเรื่องเป็นเรื่องที่เราเห็นกันเป็นประจำทั่วไป หรือเรียกว่าเห็นจนชินตา เช่น รถบรรทุก ไม่คลุมผ้าให้ถูกต้อง แล้วพวก เศษวัสดุปลิวหล่นมา อาจจะเป็นหิน กรวด ดินทราย หรือ กรณีรถบรรทุกปลาปน ที่ปล่อยน้ำให้หกเลอะเทอะถนนเป็นทางยาว ส่งกลิ่นเหม็นคลุ้งไปทั่ว หรืออาจจะเป็นกรณีคนบ้วนน้ำลายทิ้งตรงถนน หรือ มีการทิ้งขยะในที่สาธารณะ หรือว่าการจอดรถบนทางเท้า หรือ ว่าการปล่อยให้สุนัขจิ้งจอกจรบนทางเท้า ล้วนเป็นเรื่องที่ไม่ผิดกฎหมายทั้งสิ้น แต่อาจมีคำถามว่าทำไมไม่ค่อยมีการกวดขันในเรื่องเหล่านี้ สำหรับคำตอบที่พอจะหาได้ก็คือว่าประเทศไทยเราเป็นประเทศเป็นสังคมที่อะลุ่มอล่วยกันมาก คือไม่หนักหนาสาหัสสักจะให้โทษกันจนบางทีเรียกว่าหย่อนยานกันจนเกินไปจนไร้ระเบียบวินัย ในต่างประเทศบางประเทศสิ่งที่เราเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยเขาจะเห็นเป็นเรื่องใหญ่ เช่นในสิงคโปร์ เคยมีข่าวว่านักท่องเที่ยวฝรั่ง เคี้ยวหมากฝรั่งแล้ว ทิ้งไม่ถูกที่ไม่ถูกทาง คือทิ้งบนถนนแล้วตำรวจเห็นก็ได้รับการลงโทษโดยการตีด้วยไม้เรียว กรณีนี้ก็อาจดูจะรุนแรงไปประเทศไทยคงไม่ต้องลงโทษถึงขนาดนั้น ขอแค่ให้คนไทยมีระเบียบวินัยกว่านี้ ก็จะช่วยทำให้บ้านเมืองเราสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยและน่าอยู่ยิ่งขึ้น

กันทร กฤตรัชตนันต์

นิติกร